

UČITELJSKI TOVARIŠ.

List za šolo in dom.

Izhaja v 1. in 15. dan vsacega meseca, in stane vse leto 3 gold., pol leta 1 gold. 50 kr. Spise in dopise vzprejema uredništvo. — Naročnina in oznanila pošiljajo se založništvu v Milic-evo tiskarno v Ljubljani.

Štev. I.

V Ljubljani, 1. januarja 1884. l.

XXIV. leto.

V novo leto.

„Navadile so bútare se pleča.“

Prešerin.

Dan beži za dnevom, in letom se naglo umikajo leta. — Ko je „Učiteljski Tovariš“ leta 1861. prvokrat zagledal beli dan, rekel je: „Obsijalo me je zlato solnce novega leta, in srčno želim, da bi me greli tudi ljubeznjivi žarki naših bratov, prijateljev in vseh domoljubnih Slovencev! Rodile so me okoliščine novega časa, in Bog daj, da bi mi tudi ugodne bile in me živile!“ — Da se je ta njegova prva želja koliko toliko veselo izpolnovala, kaže to, da naš list z današnjim dnevom začénja svoje štiriindvajseto leto. Doživel je pri svojem trudapolnem delu res mnogo veselih dni, a prestal pa je tudi nemilih mu in britkih časov. Če pogledamo nazaj na triindvajsetletno delovanje „Učiteljskega Tovariša“, lahko ponosno rečemo, da nismo delali brez uspeha. Pred nekaj časom bilo je še malo pravih prijateljev domače šole in domoljubnih učiteljev; a danes je drugače. Národna zavest povrača se zopet v pouk in vzgojo, iz katere jo je tujstvo odganjalo, ter ustvarja učilnice, kakoršnih nam je edino treba za obrazovanje našega milega národa. In da smo toliko napredovali, pripomogel je k temu kolikor toliko tudi naš list „Učiteljski Tovariš“. A ne smemo se še zadovoljevati s tem, kar smo dosegli; mnogo nas čaka še dela na domačem šolskem polji. Treba bode zdanje poučevanje uravnati po večletnih izkušnjah, treba prenarajati učne črteže, ter učencem in učiteljem preskrbovati potrebnih učnih in pomožnih knjig i. t. d. Delati bodemo mogli tedaj še dalje in prav vztrajno in neutrúdeno na slovstvenem polji za našo národno šolo in učiteljstvo. Na delo tedaj vsi, komur je mar, da si ohranimo naše težavno pri-

dobljene pravice, in da se naše národno šolstvo in učiteljstvo v pravem národnem duhu dalje razvija in napreduje. Ne bojimo se dela za sveto stvar, ter vztrajajmo neprestano, vsaj „navadijo se bútare pleča“.

S tem voščimo našim dragim tovarišem, sotrudnikom in prijateljem srečno mlado leto!

Ženska vzgoja.*)

(Spisuje Jos. Ciperle.)

„Ni zlató vse svetló.“
Národní pregovor.

Ali menite, dragi bralci, da je dan danes tako lahko zarudeti nekaterim našim krasoticam? Oj ne, in kako lahko se varamo pri naših krasoticah! Koliko moke in koliko rudeče barve pač krije nekaterim njih nežna lica! koliko črne in rumene barve visí na njih obrvih, laséh i. t. d. Ali more tedaj tako pobarvano lice še zarudeti? Ko bi še moglo, ne krasilo bi se z barvo.

Nekdaj so si barvale lica le še sim in tje kake stare device. Svet se jim je nekdam smejal, tem abotnicam. Zdaj se jim ne smejemo več. Ta navada se je užé čisto vkořeninila ne samo pri starih obrazih, ampak tudi mladi obrazci se tú pa tam užé belijo in rudečé na umeten način.

To barvanje obrazev je dospelo užé na tako visoko stopinjo, da je celó izurjenim opazovalcem težko, kmalu izpoznati takov obraz. Zato mladi človek, glej najprvo na lica, in potem na srce svoje izvoljene device. Na oboje je treba pozornemu biti dan danes človeku. Goljufivi so dan danes obrazi; in pobarvan obraz je vedno znak prevarljivega srca, kajti ima le namen prevarati te, da se zagledaš vanj.

In ako še mogó zarudeti naše krasotice, treba je preiskovati, ali zarudé iz prepričanja, ali brez prepričanja. Kajti tudi z zarudenjem se prevari človek premnogokrat. Ni čuda, da matere in odgojiteljice svoje hčere in gojenke sistematično dresirajo na zarudenje. En vzgled. Neka mati pripoveduje v navzočnosti svoje hčere nemoralično zgodbo. „In ti nisi ne enkrat zarudela pri mojem pripovedovanji?“ se obrne konečno do hčere. „Ali mati, tega mi še niste rekli, da moram tú zarudeti“, odvrne hčerka. — In neka guvernanta zopet pelje svojo gojenko v razstavo, v kateri se kažó slike, mej katerimi so tudi take, ki niso za mladino. In gojenka vsklikne: „Jaz bi vender užé zopet kmalu videla tako sliki, pri kateri mi bodete zapovedali, da moram zamižati“.

Zarudé nekatere naše krasotice iz mnogih vzrokov: a) zarad lepšega, b) iz nevednosti, c) iz navade, d) na komando, e) po sili, i. t. d.

Gotovo porečeš, draga bralka, da to pretiram, kakor je užé sploh moja navada. Čuden človek je ta C., kar nič dobrega ne vidi na nas. — Tako bodeš gotovo rekla. Ali vedi, da si ti jako razvajena. Stoletja in stoletja so te opevali pesniki, slavili te, povzdigovali te; in ti, kako si se obnašala ti? V zahvalo si jim bila le kriva, da ubožci niso mogli spati domá. Videla si obdelovati njih lica, kako jim je bilo veselje tuje, i. t. d. In ti si se k večjemu zadrla nad nje: „Dohtar, ti jezični dohtar, kaj postopaš ti za mano?“ To tudi ni bilo lepo od tebe. Ali pesniki, te krotke dušice, so ti za vse te neuljudnosti

*) Glej lanskega „Učit. Tov.“ na str. 371.!